

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาจะเสริมสร้างให้คนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรมอันเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของพลเมืองของชาติ ทั้งนี้ครูที่มีสมรรถภาพในการสอนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประเทศชาติ ในฐานะที่ครูเป็นผู้ที่มีบทบาท และรับผิดชอบโดยตรงต่อการให้การศึกษาแก่เยาวชน ซึ่งก็คือการเตรียมคนที่มีคุณภาพ และเพื่อพัฒนาประเทศในอนาคตนั่นเอง

ทว่าเหตุนี้ครูจึงต้องมีความรู้อย่างกว้างขวางมียุทธวิธีการสอนที่ดี สามารถนำมาใช้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม จึงเรียกได้ว่าเป็นครูที่ดีมีสมรรถภาพและการที่จะเป็นครูที่ดีมีสมรรถภาพที่ดีก็ได้นั้นจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายด้าน ทั้งพระบรมราชาโฆวาท ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (2526 : 194) พระราชทานแก่คณะครู นักเรียน โรงเรียนไกลกังวลหัวหิน เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2524 ซึ่งผู้วิจัยขออัญเชิญมากล่าวในที่นี้ มีดังนี้

..... ข้อหนึ่งครูจะต้องฝึกตนเองให้แตกฉานและแม่นยำชำนาญทั้งในวิชาความรู้และวิธีสอน เพื่อสามารถสั่งสอนได้อย่างกระจ่างแจ้งและถูกต้องสมบูรณ์ ข้อหนึ่งจะต้องฝึกหัดจิตใจของตัวให้หนักแน่น สุจริต ซื่อตรง ประกมควยเมตตาและความสุภาพอ่อนโยน จะทำให้ศิษย์มองเห็นซึ่งและประทับใจในความสามารถและความดีของครู

พระราชวรมุณี (2525 : 42-45) ได้สรุปว่าครูที่ดีมีสมรรถภาพดีนั้นต้องอยู่ในฐานะบุคคลที่ทำหน้าที่ 2 ประการคือ เป็นสืปไพหายก หรือศิลาไพหายก คือผู้ถ่ายทอดคิลปวิทยา เพื่อเป็นเครื่องมือในการเลี้ยงชีพตนเองและครูเป็นกัลยาณมิตร คือเป็นเพื่อนที่ดี ช่วยชี้ช่องทางให้ศิษย์เป็นผู้รู้จักคิด รู้จักมองความหมายของสิ่งต่าง ๆ อย่างถูกต้องมีเหตุผล รู้จักฝึคชอบ รู้จักดำเนินชีวิตที่ดี นักการศึกษาชาวต่างประเทศ เช่น

โจเซฟ เอฟ คาร์ลาฮาน และเลียวนาร์ด เอช คลาก (Joseph F. Callahan and Leonard H. Clark 1977: 139) ก็เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูที่ดีมีสมรรถภาพว่าต้องมีความสามารถในการทำหน้าที่ได้ดี 2 ประการคือ บทบาทนักวิชาการ และบทบาทครู บารบารา แอน โบวแมน (Barbara Ann Bowman 1981: 1104-A) ได้เสริมว่าครูต้องมีบุคลิกภาพที่ดี มีวิธีสอนที่ดี สามารถอธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้และมีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี

จากแนวคิดของบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้ พอจะสรุปได้ว่าครูที่มีสมรรถภาพนั้นจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติต่อไปนี้ :-

1. มีความรู้ทางด้านวิชาการอย่างดี
2. มีทักษะในการปฏิบัติการสอนดี
3. มีทักษะในด้านมนุษยธรรมเป็นอย่างดี

ในการผลิตและเสริมสร้างครูที่ดีมีสมรรถภาพครบถ้วนดังได้กล่าวมาแล้วนั้น จะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องทั้งในการเตรียมครูใหม่มีสมรรถภาพ ในสถาบันผลิตครูและการเสริมสมรรถภาพครูประจำการ โดยเฉพาะครูประจำการซึ่งทำการสอนอยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ จะต้องได้รับการเพิ่มพูนความรู้ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมอย่างสม่ำเสมอ ถึงแม้ว่าครูเหล่านั้นจะได้รับการฝึกฝนจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยที่เปิดสาขาทางการศึกษามาแล้วก็ตามแต่เนื่องจากเนื้อหาวิชาวิธีสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ครูต้องปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้ครูเกิดปัญหาต่าง ๆ อันจะมีผลกระทบต่อสมรรถภาพทางการสอนของครูทั้งทางตรงและทางอ้อม

ฉะนั้นทั้งครูใหม่และครูที่ปฏิบัติการสอนมานานควรจะได้รับ การพัฒนาความรู้ในการเรียนการสอนเช่นเดียวกันทั้งนี้ เพราะครูที่เพิ่งจบจากสถาบันการศึกษานั้นมีประสบการณ์ในการสอนไม่เพียงพอ และมักประสบปัญหาอยู่เสมอว่าสิ่งที่ตนสอนมิใช่ความรู้ระดับมัธยมศึกษาแต่เป็นความรู้ระดับมหาวิทยาลัยที่ตนเรียนมา นอกจากนี้เกี่ยวกับการเตรียมครูในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ยังมีปัญหาเรื่องการขาดคุณภาพในการผลิตครู ดังปรากฏปัญหาในแผนการศึกษาชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) ว่ากระบวนการเรียนการสอนในสถาบันฝึกหัดครู ยังเน้นภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติทำให้ผู้จบการศึกษาไม่สามารถปฏิบัติการสอน

โคดี้เทห์ควอร์ (สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 108) ส่วนครูที่ทำการสอนมานานักควอร์ มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ของตนเองอยู่เสมอ เพราะครูยอมจะเกิดความลาหลังทางวิชาการ และ ความเทคนิคการสอน การเสริมสมรรถภาพครูจึง เป็นสิ่งที่ควรรกระทำและควรจัดทำตลอดเวลาไมใช่ ระยะไคระยะหนึ่งเท่านั้น และควรรอจนถึงคุณภาพ มาควรรฐาน พรอมทั้งจุดประสงค์ เพื่อปรับปรุง การเรียนการสอนอย่างแท้จริง

ปัจจุบันนี้ครูประจำการมีโอกาสที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น เช่นการศึกษาเพิ่มเติมในวิทยาลัยครูต่าง ๆ และในมหาวิทยาลัยเปิด เช่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยไม่คงลาพักราชการ พรอมกับทางราชการยังเปิดโอกาสให้ครูประจำการได้มีโอกาสลาศึกษาต่อในสถาบันที่ตนต้องการ แต่มักปรากฏว่าการศึกษษของครูในสถาบันเหล่านั้นเป็นความต้องการเพื่อเพิ่มวิทยฐานะให้ตัวครูมากกว่าจะนำประโยชน์มาใช้ในการเรียนการสอนของครูโดยตรง นอกจากนี้การศึกษาต่อในเวลาพิเศษโดยมีต้องลาพักราชการก็อาจจะมีผลกระทบต่อการสอนของครูได้ เพราะครูอาจต้องรีบออกจากห้องสอนก่อนเวลาเพื่อไปทันไปเรียนหรือใช้เวลาที่ครูต้องทำการสอนมาต่าง ที่ครูไคร้รับมอบหมายจากสถานศึกษาของครูเอง สิ่งเหล่านี้อาจจะ เป็นผลทำให้สมรรถภาพทางการสอนของครูต้องคอยลงได้

เมื่อกล่าวถึงการเสริมสร้างพลเมืองคัมมีประสิทธิภาพให้แก่ประเทศจะเห็นได้ชัดว่า ครูสังคมศึกษาในปัจจุบันมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนาเยาวชนเพิ่มขึ้นกว่าแต่ก่อน เนื่องจากสภาพของสังคมที่เต็มไปด้วยปัญหาอันเป็นผลมาจากความเจริญทางด้านวัตถุและวิทยาการ ทำให้คนไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วได้ ครูสังคมศึกษาจึงมีบทบาทโดยตรงในการช่วยพัฒนานักเรียนใหม่มีความพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ และสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้วิชาสังคมศึกษาจึงถือว่าเป็นวิชาที่มีความสำคัญมากวิชาหนึ่ง เพราะเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน เป็นวิชาที่ครูสามารถปลูกฝังความรัก ความภูมิใจในชาติ ปลูกฝังความเป็นพลเมืองดีของชาติ เพราะเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาเป็นเรื่องของมนุษย์ และสิ่งแวดล้อมซึ่งที่ แอนนา เอส โอชัว (Anna S. Ochoa 1981 : 154) ได้สรุปว่าจุดมุ่งหมายสำคัญของวิชาสังคมศึกษาคือการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน สอนให้มนุษย์ตระหนักต่อหน้าที่ที่มีต่อสังคมและโลก มีความรับผิดชอบในภาวะสังคมส่งเสริมค่านิยมเกี่ยวกับแนวทางความเป็นประชาธิปไตย เสรีภาพ ความยุติธรรม และการอยู่ร่วมกันในสังคม ถ้า

ครูสังคมศึกษาได้มีการส่งเสริมและพัฒนาสิ่งเหล่านี้แก่นักเรียนแล้ว เขาชนของชาติจะเป็นอนาคตที่ดีของชาติต่อไป จอห์น ยู ไมเคิลลิส (John U. Michaclis 1968 : 2) ได้ให้ความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาว่าเป็นวิชาที่ช่วยให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสังคมมนุษย์ เศรษฐกิจ การเมือง ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม และนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหา ตลอดจนการวางแผนแนวทางสำหรับอนาคต

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของวิชานี้เป็นอย่างยิ่ง จึงได้จัดวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา นักเรียนทุกคนจะต้องสอบผ่านวิชานี้จึงจะจบหลักสูตร นอกจากนี้ทบวงมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสถาบันที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาก็ได้เล็งเห็นความสำคัญ และประโยชน์จากการเรียนวิชาสังคมศึกษา จึงได้จัดวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาสามัญบังคับในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย โดยเริ่มประกาศใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2527 เป็นต้นไป (ข่าวการศึกษา 2526 : 11) จึงสรุปได้ว่าวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อสังคมในปัจจุบันและอนาคต เป็นวิชาที่ช่วยเสริมสร้างผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ เป็นวิชาที่สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่คนรุ่นหลัง นอกจากนี้วิชาสังคมศึกษายังเป็นวิชาที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจระหว่างคนในชาติและทั่วโลก ถ้าครูสังคมศึกษาได้ปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ให้กับนักเรียนแล้ว ประชากรที่มีคุณภาพจะเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของชาติและของโลกโดยส่วนรวม

สมรรถภาพทางการสอนของครูสังคมศึกษาจึง เป็นสิ่งที่ควรได้รับการคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาจากฉบับพุทธศักราช 2503 มาเป็นหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับพุทธศักราช 2521 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2524 จะเห็นว่าหลักสูตรสังคมศึกษาเปลี่ยนแปลงไปจากการแยกเป็นรายวิชาคือ วิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลปกรรม มาเป็นการรวมเป็นหน่วยเดียวกันโดยรวมเอาเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับสังคมศาสตร์อันประกอบด้วยมนุษยวิทยา รัฐศาสตร์ จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ มาไว้ด้วยกันในลักษณะที่เรียกว่า บูรณาการ เพื่อให้หลักสูตรสังคมศึกษาสมบูรณ์ขึ้น และสามารถนำไปใช้ใน

ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้ประกาศเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมวิชา
สังคมศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษา ซึ่งได้ประกาศเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2525 โดยเพิ่ม
วัตถุประสงค์ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาในส่วน
ที่ว่าคหะพระพุทธศาสนา ฉะนั้นวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตรใหม่นี้เนื้อหาวิชาจะเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์
กัน การที่ครูจะนำเนื้อหาวิชาในหมวดสังคมศึกษามาบูรณาการให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจนั้น ผู้
สอนจะต้องเข้าใจหลักสูตร เนื้อหาวิชาในแต่ละวิชา วิธีการศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม ตลอดจน
จนเทคนิควิธีสอนแบบใหม่ ๆ เป็นอย่างดี จึงจะสามารถสอนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งมีขอบข่ายของวิชา
กว้างขวางกว่าเคมีได้เป็นอย่างดี ครูจะใช้วิธีใดก็ได้ที่ตนเองชอบ หรือสอนโดยวิธีบรรยายเพียงอย่าง
เดียวไม่เพียงพอเสียแล้ว แต่จะต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ของหลักสูตรปัจจุบันที่มุ่งให้ผู้เรียน คิดเป็น
ทำเป็น แก้ปัญหาได้ นั้นหมายถึงผู้สอนจะต้องสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์
(2526 : 51) กล่าวว่าการสอนสังคมศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนในความรู้ความเข้าใจ ความ
ทักษะ และเจตคติ การพัฒนาความรู้ความเข้าใจคือการเรียนถึงหลักเกณฑ์ข้อเท็จจริงจากเนื้อหา
วิชาสังคมศึกษา การพัฒนาเจตคติ คือการปลูกฝังค่านิยมและอุดมคติ การพัฒนาทักษะ คือการ
พัฒนาความสามารถทั้งด้านวิชาการและความสามารถในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม ฉะนั้น
บทบาทในการสอนของครูในปัจจุบันคือ ครูควรเป็นเพียงผู้เสนอแนะวิธีคิด วิธีค้นคว้า โดยเน้น
ให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเองเป็นหลัก แต่ในลักษณะการปฏิบัติงานเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันโดย
ทั่วไปของครูสังคมศึกษายังขาดความพร้อมในด้านการสอนเป็นจำนวนมาก จากผลการวิจัย
ของนักการศึกษาบางท่าน พบว่า ในด้านการเรียนการสอน ครูจะเป็นผู้แสดงพฤติกรรมมากกว่า
นักเรียน (คงศักดิ์ สังฆานนท์ 2521 : 139) ครูส่วนใหญ่ยังเน้นเนื้อหาวิชาและดำเนินการสอน
โดยวิธีการถ่ายทอดให้นักเรียนประสพในระบับมากและเป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานคือ ครูสังคม-
ศึกษาขาดความรู้และทักษะในการใช้เทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ (วิชัย จันทรเทพา 2524 :
129) จากผลงานการวิจัยดังกล่าวแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า ปัญหาสำคัญของครูสังคมศึกษา คือ

1. ปัญหาคานสมรรถภาพทางการสอน
2. ปัญหาคานการพัฒนาทักษะ การสอนของครูสังคมศึกษา คือ ขาดการพัฒนาทักษะ
ด้านวิชาการและการดำรงตนกับผู้อื่นในสังคม

3. ครูสังคมนตรีศึกษาไม่สามารถนำวิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอนได้
4. การขาดแคลนแหล่งความรู้ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

ฉะนั้นปัญหาสำคัญคือจะทำอย่างไรจึงจะช่วยครูสังคมนตรีศึกษาซึ่งเคยชินกับการสอนแบบแยกวิชาให้สามารถสอนแบบบูรณาการได้ทั้ง ๆ ที่ในขณะนั้นแบบเรียนวิชาสังคมนตรีศึกษายังไม่อยู่ในรูปการบูรณาการเนื้อหาวิชาที่สมบูรณ์ ยังแยกเป็นสัดส่วนอยู่เพียงแต่นำมารวมในเล่มเดียวกันและเรียกชื่อใหม่ว่า ประเทศของเรา เพื่อนบ้านของเรา และ โลกของเราเท่านั้น

เนื่องด้วยปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้จึงควรแสวงหาวิธีการที่จะ เสริมสมรรถภาพครูสังคมนตรีศึกษาใหม่ความรู้ ความสามารถในการบูรณาการเนื้อหาวิชา วิธีการจัดทำโครงการสอน แผนการสอน วิธีการดำเนินการสอน ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมาย ของหลักสูตรวิชาสังคมนตรีศึกษาดัง เช่น จอห์น จาโรลิเมก (John Jarolimok 1977 : 574) เสนอว่ากิจกรรมที่จะช่วยเสริมสมรรถภาพครูสังคมนตรีศึกษาได้ คือการจัดอบรมครูประจำการ การจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ การให้คำแนะนำของศึกษานิเทศก์ หรือการจัดให้มีศูนย์ครูมีบทบาทในการจัดอบรมครูประจำการ ศูนย์นี้จะช่วยครูในคาบการสอน หรืออาจจะมีการศึกษามาให้คำแนะนำโดยผ่านศูนย์นี้ก็ได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยเรื่อง "ความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูสังคมนตรีศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4" เพื่อศึกษาความต้องการของครูสังคมนตรีศึกษาโดยตรงในการที่จะเสริมสมรรถภาพทางการสอน เพราะผู้วิจัยเชื่อว่าการจะแก้ปัญหการสอนของครูได้ ครูจะต้องมีความต้องการที่จะแก้ไขปรับปรุงตนเองเสียก่อน เช่นเดียวกับการรักษาของแพทย์คงใคร่รับการบอกเล่าอาการของผู้ป่วยจึงจะแก้ไขได้ ถูกจุดเน้นใ้ต้องการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูสังคมนตรีศึกษาก็ต้องถามถึงความต้องการของครูสังคมนตรีศึกษาก่อนถามถึงความต้องการของผู้สอนก่อนดังนั้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในลักษณะของกลุ่มโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 4 โดยเฉพาะครูสังคมนตรีศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเท่านั้น และมุ่งจะศึกษาความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอน

ของแต่ละกลุ่มโรงเรียนโดยมีส่วนร่วมและส่วนย่อยในกลุ่มโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงสมรรถภาพทางการสอนของครูผู้สอนในเขตการศึกษา 4 ให้ดีขึ้น และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ใ้ตรงเป้าหมายให้มากที่สุด

สำหรับความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูผู้สอนในครั้งนี้จะศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญต่อไปนี้

1. ด้านการวางแผนการสอน ซึ่งประกอบด้วย

- ✓ - ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสังคมศึกษา
- ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาวัยรุ่น
- ✓ - การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
- ✓ - การวางแผนการสอน
- ✓ - การใช้แหล่งชุมชนประกอบการสอน
- ✓ - การใช้สื่อประกอบการสอน
- ✓ - ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะทำการสอน
- ✓ - การวัดและประเมินผล ฯลฯ

2. ด้านทักษะการสอน ซึ่งประกอบด้วย

- ✓ - วิธีการนำเข้าสู่บทเรียน
- ✓ - การเร้าความสนใจผู้เรียน
- ✓ - วิธีการสอนสังคมศึกษาแนวใหม่
- การส่งเสริมให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาได้
- ✓ - การสอนเสริม และการสอนซ่อมเสริม
- การวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ฯลฯ

3. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ประกอบด้วย

- ✓ - ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ✓ - วิธีจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ✓ - หน้าที่ของครูผู้สอนในฐานะที่ปรึกษาชุมชน
- การเบิกจ่ายอุปกรณ์การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ฯลฯ

4. ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอน เช่น ด้านบุคลิกภาพ
ค่านิยมสัมพันธ และการแนะแนวการเรียนการสอน
5. วิธีการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูสังคมนศึกษาที่ครูต้องการให้
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้แก่ครู

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูสังคมนศึกษา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4 ในคานต่อไปนี้
 - 1.1 การวางแผนการสอน
 - 1.2 ทักษะการสอน
 - 1.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 - 1.4 ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอน เช่น ด้านบุคลิกภาพ
ค่านิยมสัมพันธและการแนะแนวการเรียนการสอน
 - 1.5 วิธีการเสริมสมรรถภาพทางการสอน
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการ การเสริมสมรรถภาพทางการสอนของ
ครูสังคมนศึกษาระหว่างกลุ่มโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา 5 กลุ่มโรงเรียน ในเขตการศึกษา 4

สมมติฐานของการวิจัย

ครูสังคมนศึกษาในกลุ่มโรงเรียนในเขตการศึกษา 4 มีความต้องการในการเสริม
สมรรถภาพทางการสอนในคานต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาความต้องการการเสริมสมรรถภาพของครูสังคมนศึกษา ใน
กลุ่มโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4 เฉพาะโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษาเท่านั้น

แบบสำรวจของการวิจัยนี้ ผู้วิจัยเน้นสมรรถภาพทางการสอนเกี่ยวกับการวางแผน
การสอน ทักษะการดำเนินการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริม
สมรรถภาพทางการสอนเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คำตอบที่ได้จากแบบสำรวจความต้องการ การส่งเสริมสมรรถภาพทางการสอน เป็นคำตอบที่จริงใจ และเป็นความต้องการของครูผู้สอนในเขตการศึกษา 4 อย่างแท้จริง
2. การตอบแบบสอบถามของกลุ่มประชากรในเวลาที่แตกต่างกันไม่ทำให้ผลการวิจัยต่างกัน

คำจำกัดความในการวิจัย

สมรรถภาพทางการสอนของครูผู้สอน หมายถึง ความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ ซึ่งครูผู้สอนจะต้องมี เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ และเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งในสถานศึกษา สังคม อารมณ์ และร่างกาย

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอนในวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

เขตการศึกษา 4 หมายถึง อาณาเขตที่รวมหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการศึกษา ซึ่งแบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม จังหวัดที่รวมอยู่ในเขตการศึกษา 4 ประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง ระนอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนในการเสริมสร้างสมรรถภาพทางการสอน สังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

2. เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และกลุ่มโรงเรียนในการเพิ่มพูนสมรรถภาพทางการสอนให้แก่ครูผู้สอน
3. เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย